

ПАРЛАМЕНТАРЕН ИНСТИТУТ

**СТАТИСТИЧКИ ПРЕГЛЕД НА РАСТИТЕЛНО
ПРОИЗВОДСТВО ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА
ПЕРИОДОТ 2008 - 2015
- информатор -**

Скопје, септември 2018 година

СОДРЖИНА

ВОВЕД	2
I. ЖИТНИ КУЛТУРИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	2
II. ИНДУСТРИСКИ КУЛТУРИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	7
III. ФУРАЖНИ КУЛТУРИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	11
IV. ГРАДИНАРСКИ КУЛТУРИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	15

ВОВЕД

Предмет на оваа истражувачка работа е статистички преглед на растителното производство во Република Македонија прикажано преку преглед на производството на житни, индустриски, фуражни и градинарски култури во периодот од 2008 година до 2015¹ година.

Македонија располага со 1.263.000 ха земјоделско земјиште што претставува 49,1% од вкупната површина на земјата. Земјоделското земјиште ги опфаќа: обработливата земјоделска површина, пасиштата како и површините под бари и трстеници. Обработливата земјоделска површина зафаќа 511.000 ха со следна структура: 81% ораници и бавчи, 12% ливади, 4% лозја и 3% овоштарници. Според достапните податоци од годишните извештаи за Рурален развој на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство засеаната површина на житни растенија има водечко значење, но сепак учеството на житните растенија во вредноста на растителното производство е само 12,6%. Најголемо учество во вредноста на растителното производство имаат градинарските растенија (47%), а потоа следи учеството на овошјето (15,2%).

Оваа истражувачка работа е изработена по **сопствена иницијатива** на Парламентарниот институт.

I. ЖИТНИ КУЛТУРИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Житните култури претставуваат стратешки земјоделски производи за Република Македонија. Најзастапена култура е пченицата со околу 88.000 илјади хектари во зависност од годината, по тоа следува јачменот со околу 48.000 илјади хектари, па пченката, 'ржот, овесот и оризот.

Графиконот бр.1 дава приказ на засеани житни култури. Во периодот од 2008 година до 2015 година се забележуваат разлики на засеаните површини односно има зголемување и намалување во површините (прикажано линеарно на графиконот). Намалувањето на засеаните површини кај некои култури е последица на повеќе фактори како што се откупната цена, временските услови и побарувачката на пазарот.

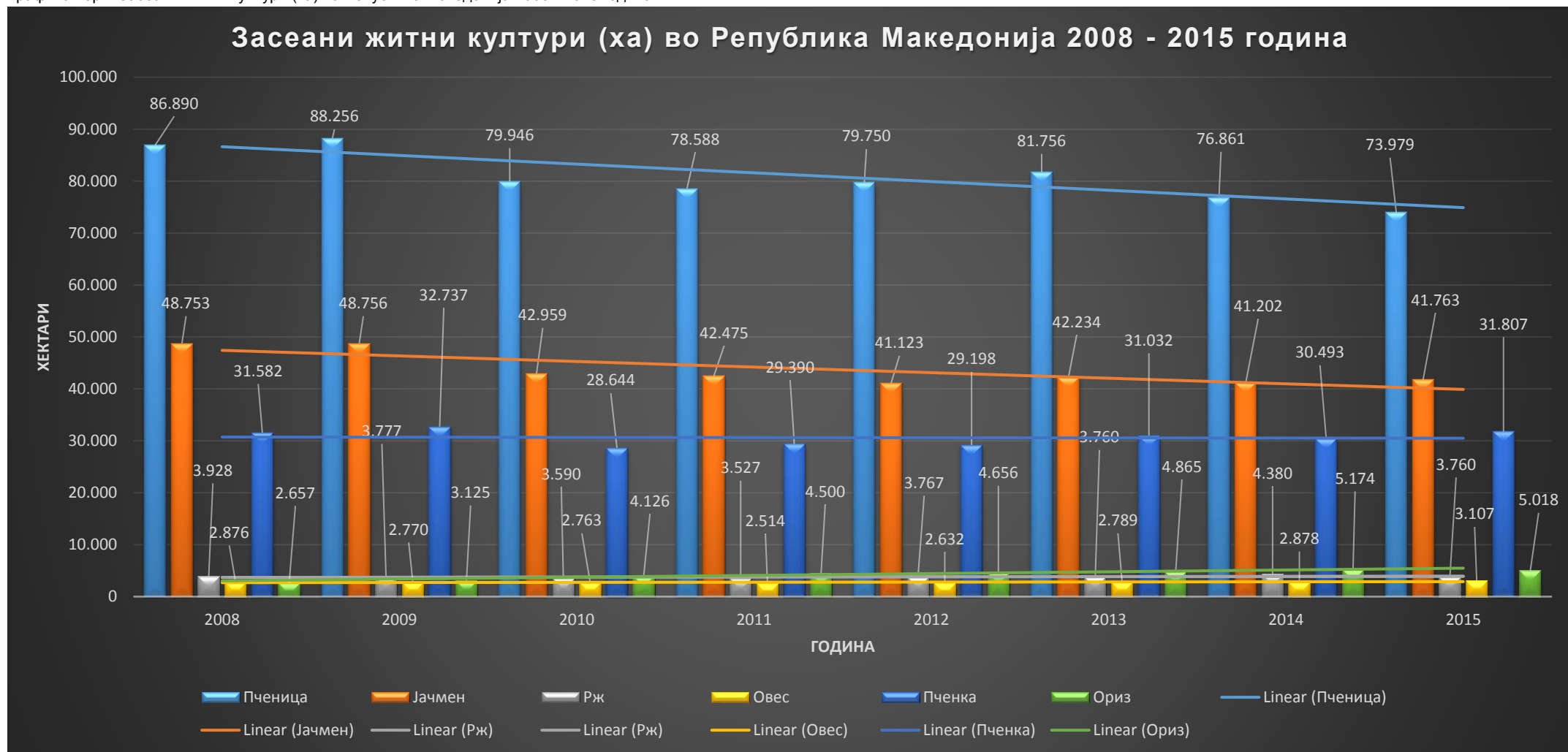
Од прегледот на производството на житни култури даден во **Графиконот бр. 2** се забележува дека има отстапувања во вкупното производство на одделни житни култури во текот на годините (прикажано линеарно на графиконот), а тоа зависи од засеаните површини, но и од временските услови и откупната цена.

Графикон бр. 3 дава приказ на просечната површина на житни култури во хектари и просечните приноси во тони за периодот од 2008 – 2015 година. Разликите во засеаните површини и просечните приноси зависат од повеќе фактори: квалитетот на семенскиот материјал сертифициран или несертифициран, временските услови, откупните цени, дали површините се наоѓаат под системи за наводнување, како и други фактори.

Графиконот бр. 4 ги прикажува приносите на житните култури, при што се забележува мало опаѓање во приносите на оризот во некои години, додека кај другите култури нема големи поголеми разлики во приносите.

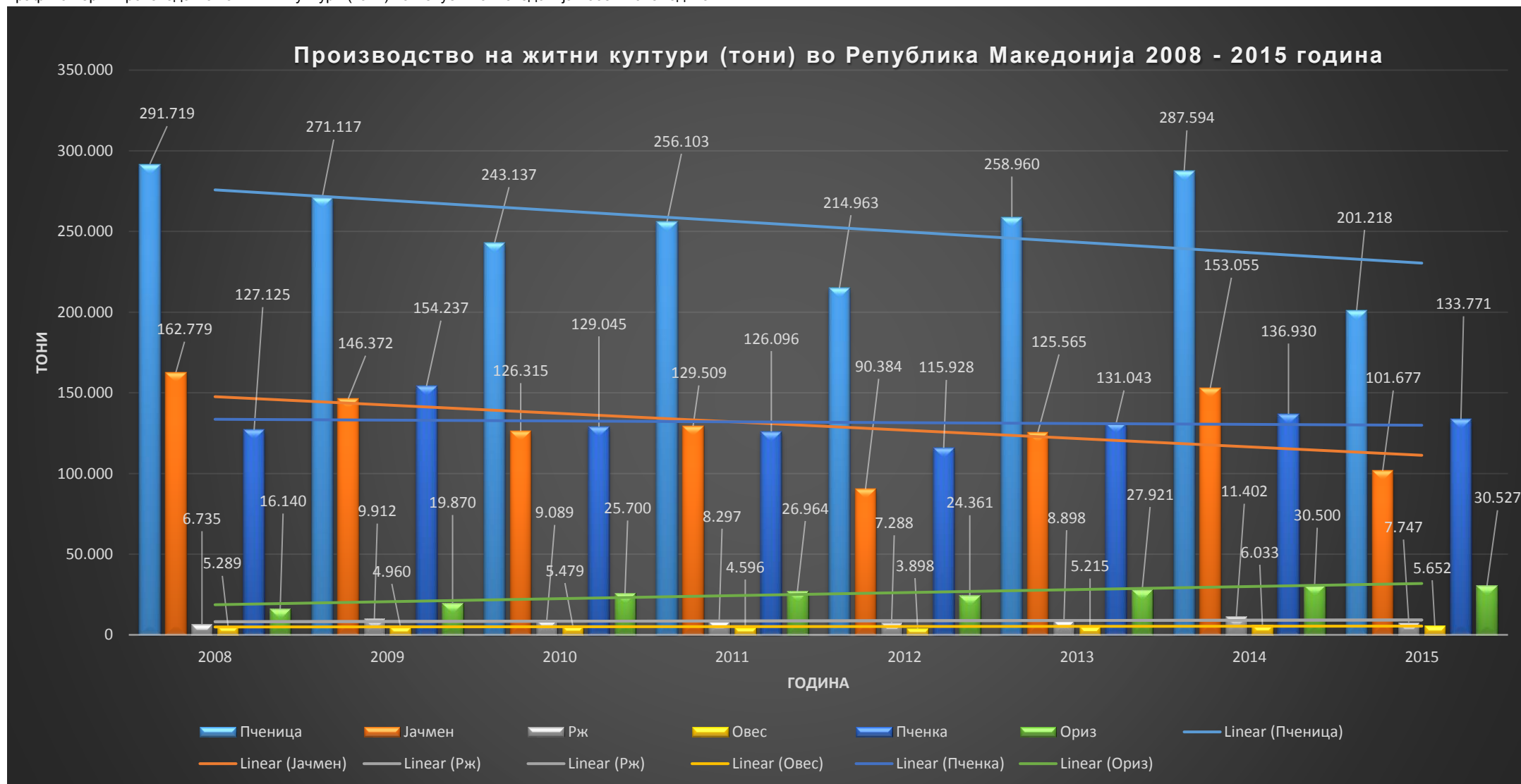
¹ Во врска со податоците за некој статистички преглед за земјоделското производство во Република Македонија можат да се најдат податоци и за 2016 година

Графикон бр.1 Засеани житни култури (ха) во Република Македонија 2008 - 2015 година

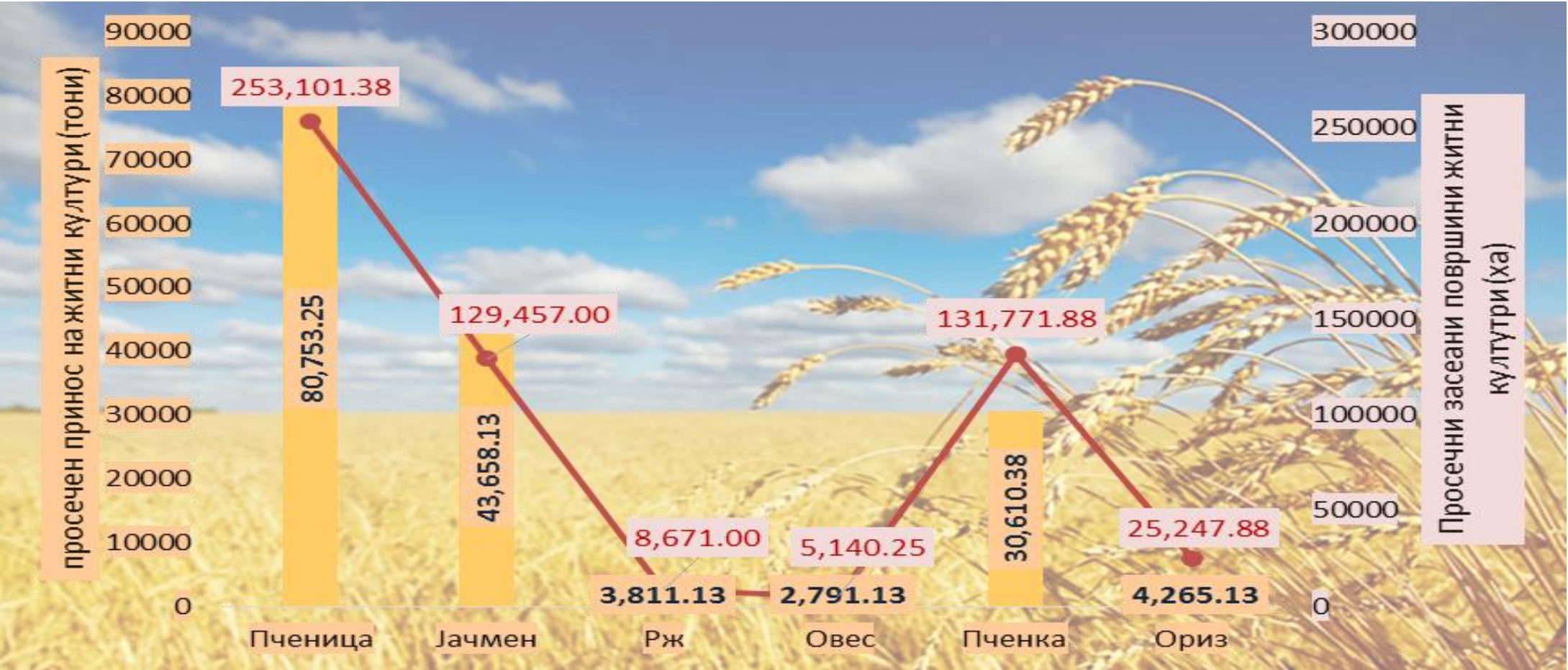

Извор Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство (годишни извештаи за земјоделство и руралниот развој)

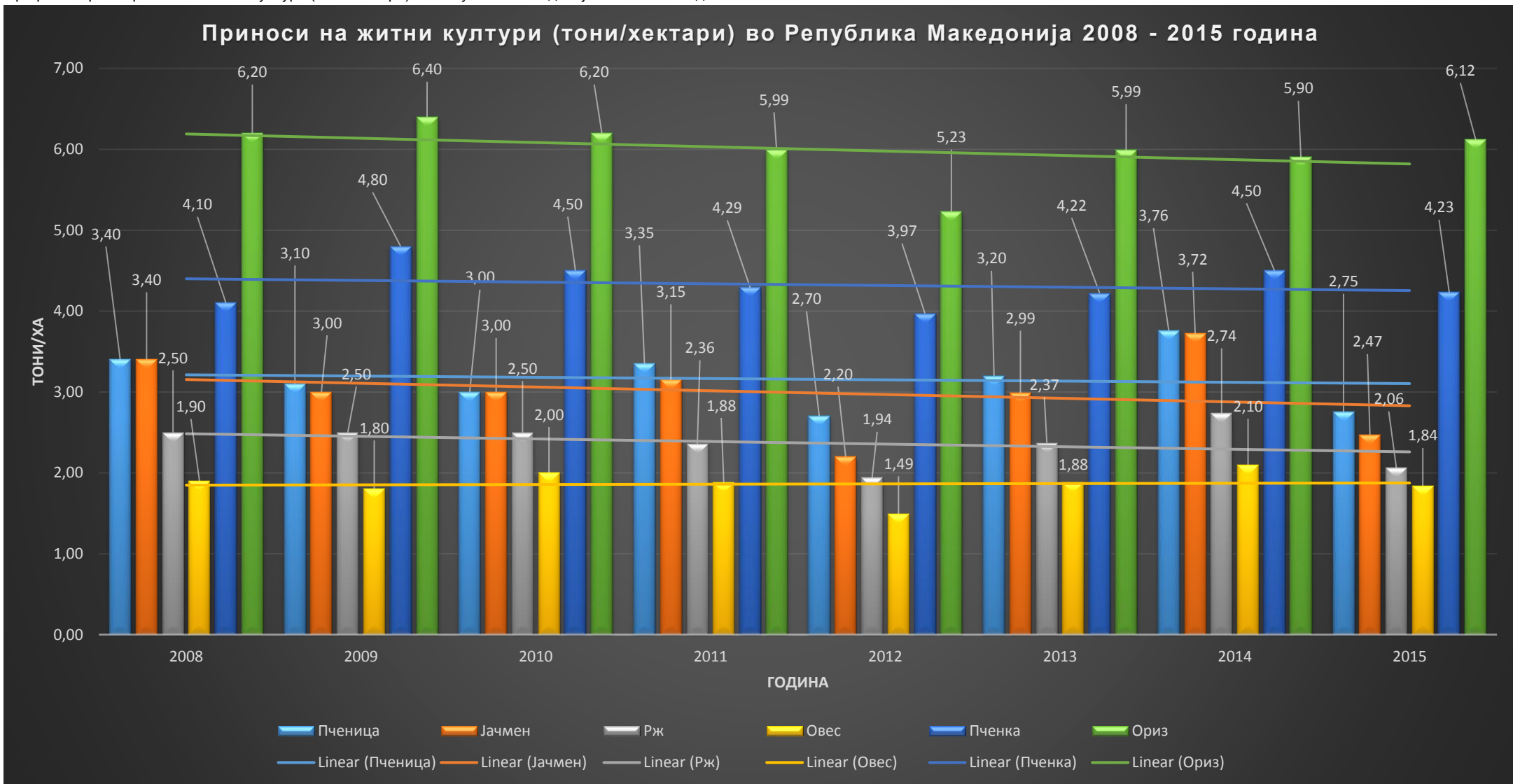
Графикон бр.2 Производство на житни култури (тони) во Република Македонија 2008 - 2015 година

Графикон бр.3 Просек на површини на житни култури (ха) со просек на производство на житни култури (тони) во Република Македонија 2008 - 2015 година

Графикон бр. 4 Приноси на житни култури (тони/хектари) во Република Македонија 2008 - 2015 година

Извор Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство (годишни извештаи за земјоделство и руралниот развој)

II. ИНДУСТРИСКИ КУЛТУРИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Од индустриските култури, тутунот зафаќа најголема површина од околу 19.000 хектари во 2013 година. Во 2015 година површината на тутунот е намалена за околу 3.000 илјади хектари и изнесува околу 16.000 хектари. Засеаните површини на сончоглед и афион се помали во споредба со оние на тутунот, при што во 2015 година нема засеани површини со афион (види **Графикон бр. 5**).

Во делот на вкупното производство (види **Графикон бр. 6**) најголемо производство отпаѓа на тутунот, со скоро 28.000 тони во 2012 година, а најмало производство има во 2009 година со околу 17.100 тони. Кај сончогледот, исто така, варира производството во зависност од годините. Во 2014 година изнесува околу 9.600 тони, а во 2013 година изнесува 3.800 тони. Кај афионот вкупното производство, исто така, варира со текот на годините и во 2010 година има 273 тони, а во 2014 година 63 тони. Во 2015 година нема засеани површини со афион.

Просечните приноси на тутунот, исто така, имаат големи разлики во зависност од годината. Најнизок просечен принос е забележан во 2008 година со само 1.000кг на 1ха, а во 2015 година бележи највисок просечен принос од 2.000 кг на 1ха. Кај сончогледот најнизок просечен принос е забележан во 2008 година со 1.200 кг на 1 ха, а највисок во 2009 година со 1.900 кг на 1 ха. Кај афионот нема големо варирање во просечните приноси, односно има отстапување само во 2012 година, а за 2015 година нема податоци (види **Графикон бр. 7**).

Графикон бр. 5 Засеани индустриски култури (хектари) во Република Македонија 2008 - 2015 година

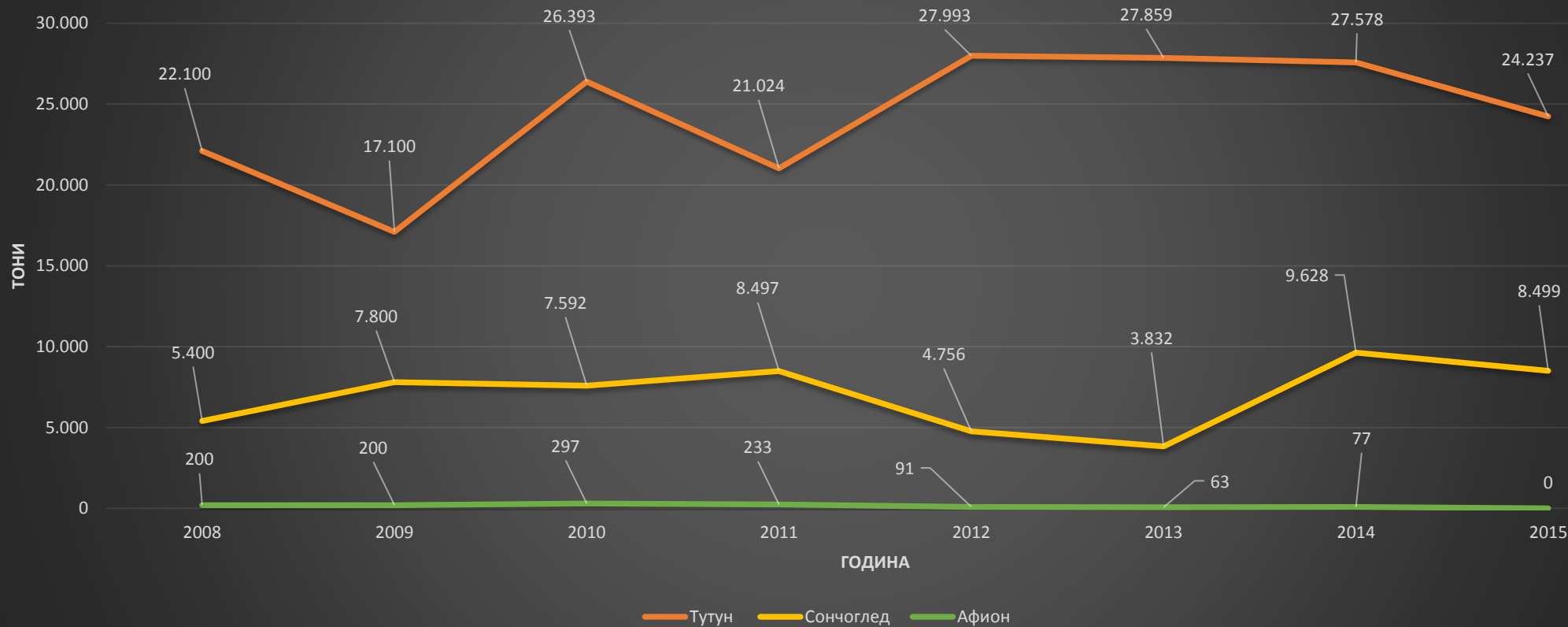
Засеани индустриски култури (хектари) во Република Македонија 2008 - 2015 година

Извор Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство (годишни извештаи за земјоделство и руралниот развој)

Графикон бр. 6 Производство на индустриски култури (тони) во Република Македонија 2008 - 2015 година

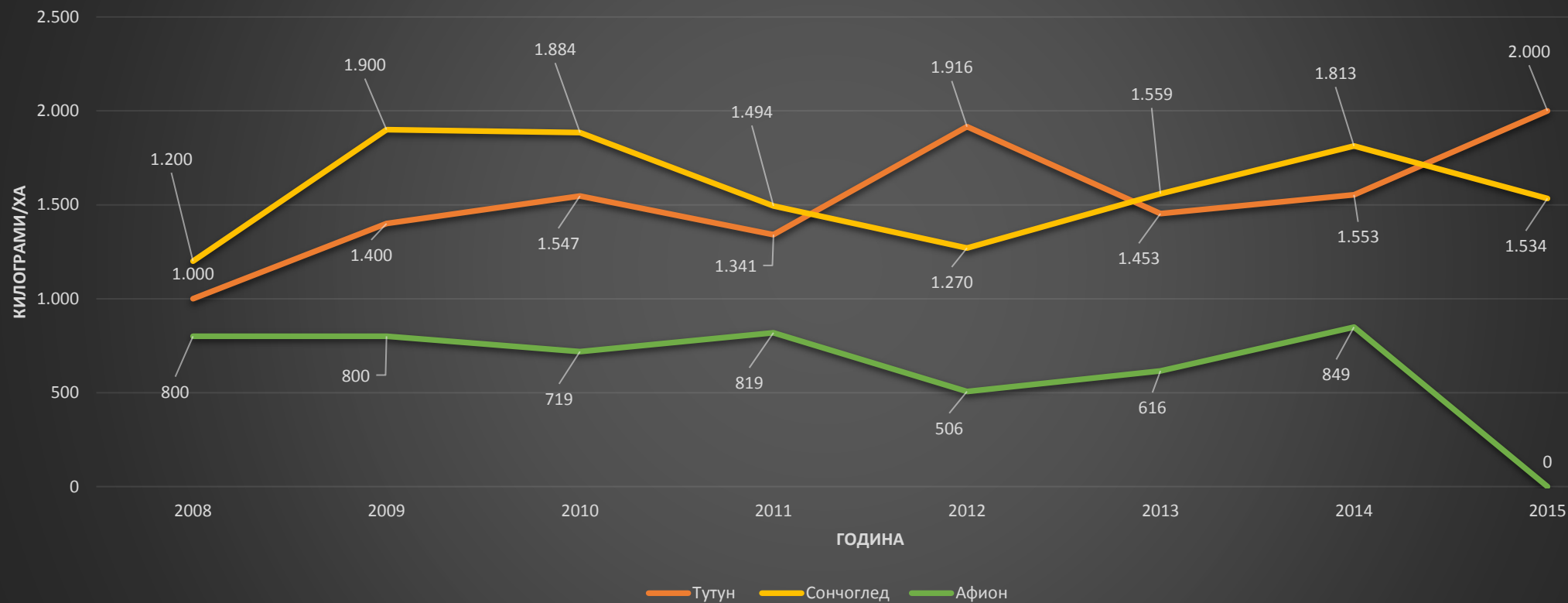
Производство на индустриски култури (тони) во Република Македонија 2008 - 2015 година

Извор Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство (годишни извештаи за Земјоделство и руралниот развој)

Графикон бр. 7 Просечни приноси на индустриски култури (кг/хектар) во Република Македонија 2008 - 2015 година

Просечни приноси на индустриски култури (кг/хектар) во Република Македонија 2008 - 2015 година

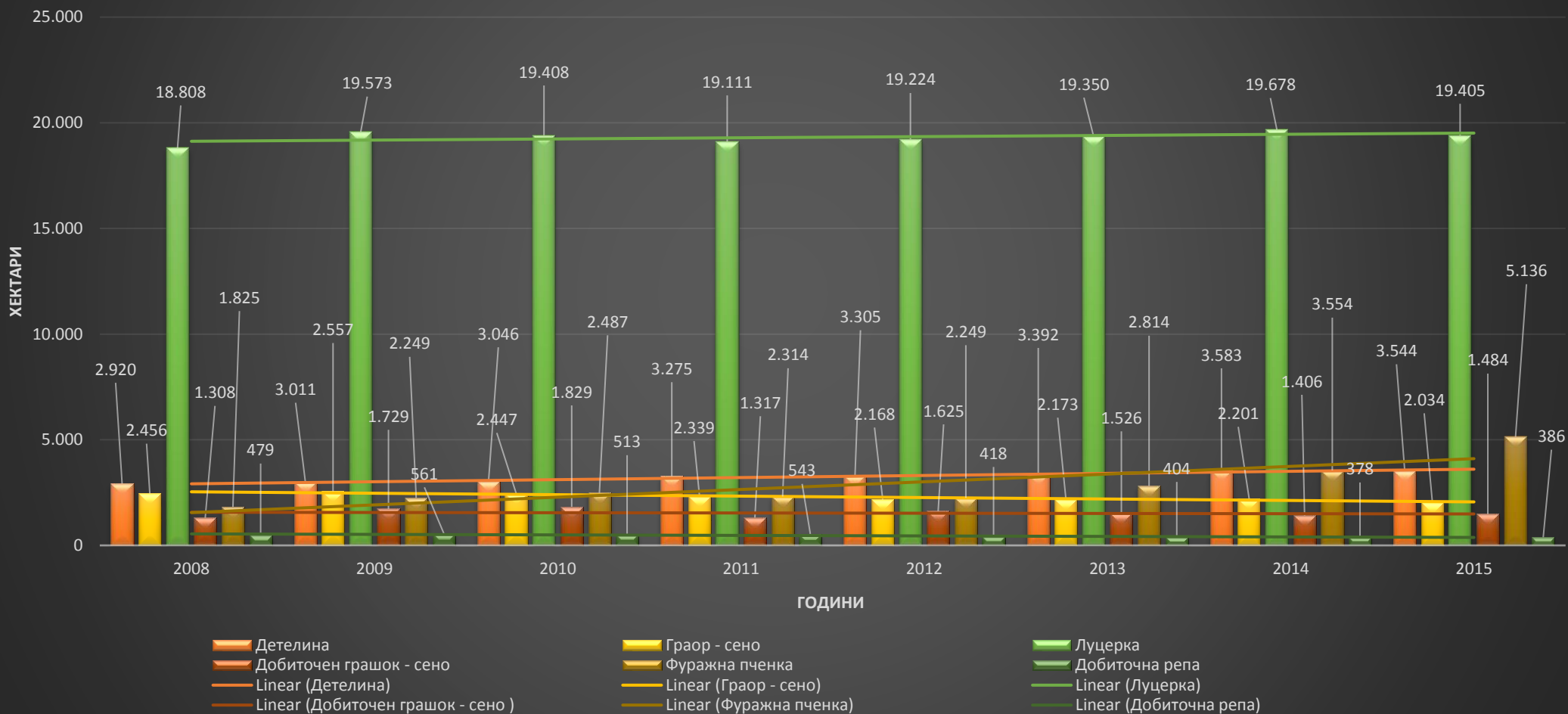

III. ФУРАЖНИ КУЛТУРИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Фуражните култури во Република Македонија се засеани на околу 32.000 хектари од кои најголем процент отпаѓа на луцерката со околу 19.600 хектари во 2014 година и 18.800 ха во 2008 година, детелината со 3.500 хектари во 2014 година и 2.900 ха во 2008 година, граор-сено со 2.557 хектари во 2009 година, а во 2015 година со 2.034ха, фуражната пченка со околу 5.100 хектари во 2015 година, а во 2008 година со 1.825 ха, добиточниот грашок-сено со 1.829 хектари во 2010 година, а во 2008 година со 1.308 ха и добиточната репка со 561 хектар во 2009 година, а во 2014 година 378ха (види **Графикон бр. 8**).

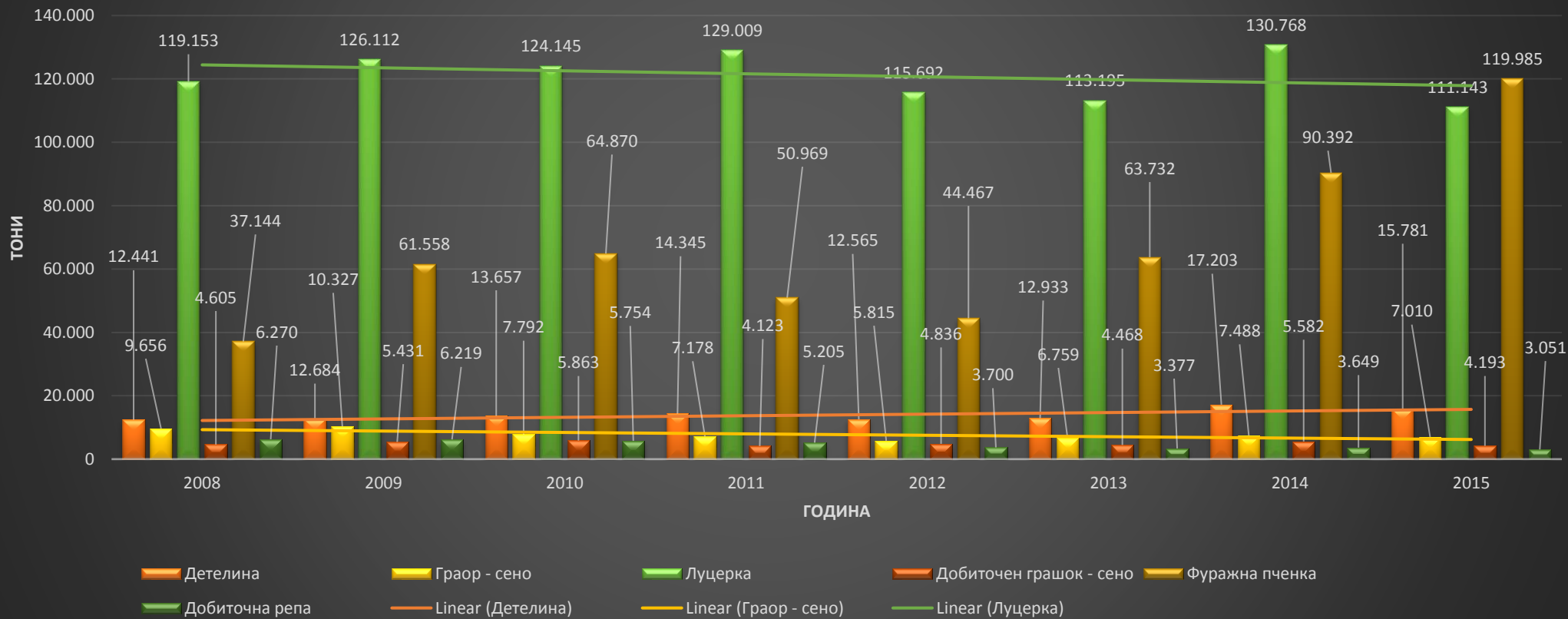
Вкупното производство на овие култури варира во годините. Луцерката во 2013 година има највисоко производство со 133.000 тони, а најниско има во 2015 година со 111.000 тони. Производството на детелина исто така варира во зависност од годината, така што во 2014 година изнесува 17.203 тони, а во 2008 е со најниско производство од 12.441 тони. За другите фуражни култури нема поголеми отстапувања во производството (**Графикон бр. 9**). Нема големи отстапувања во однос на просечните приноси на фуражните култури, освен кај добиточната репа која во 2008 година има просечни 13,1тон/ха, а во 2014 година изнесува 7,9 тони/ха (види **Графикон бр. 10**)

Површини на засеани фуражни култури (ха) во Република Македонија 2008 - 2015 година

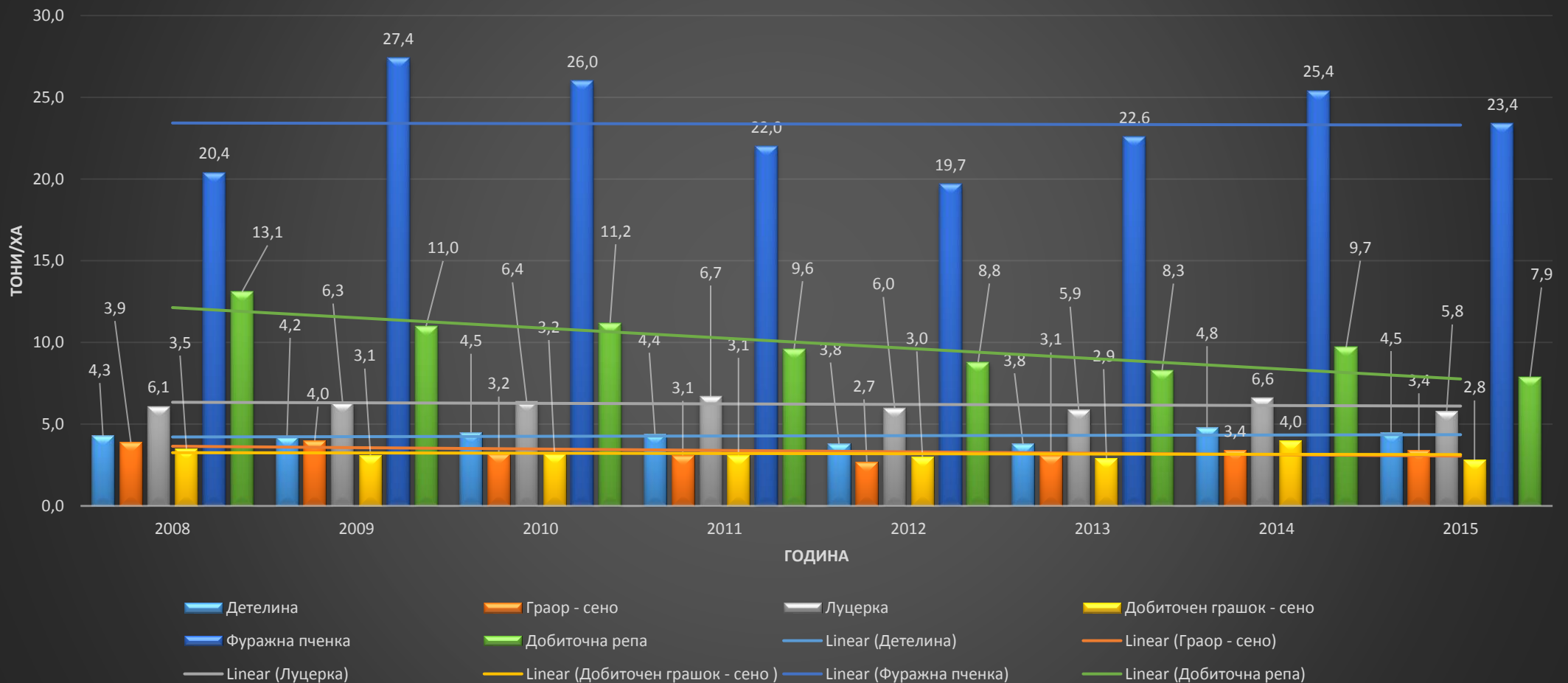
Извор Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство (годишни извештаи за земјоделство и руралниот развој)

Производство на фуражни култури (тони) во Република Македонија 2008 - 2015 година

Извор Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство (годишни извештаи за земјоделство и руралниот развој)

Просечни приноси на фуражни култури (тони/ха) во Република Македонија 2008 - 2015 година

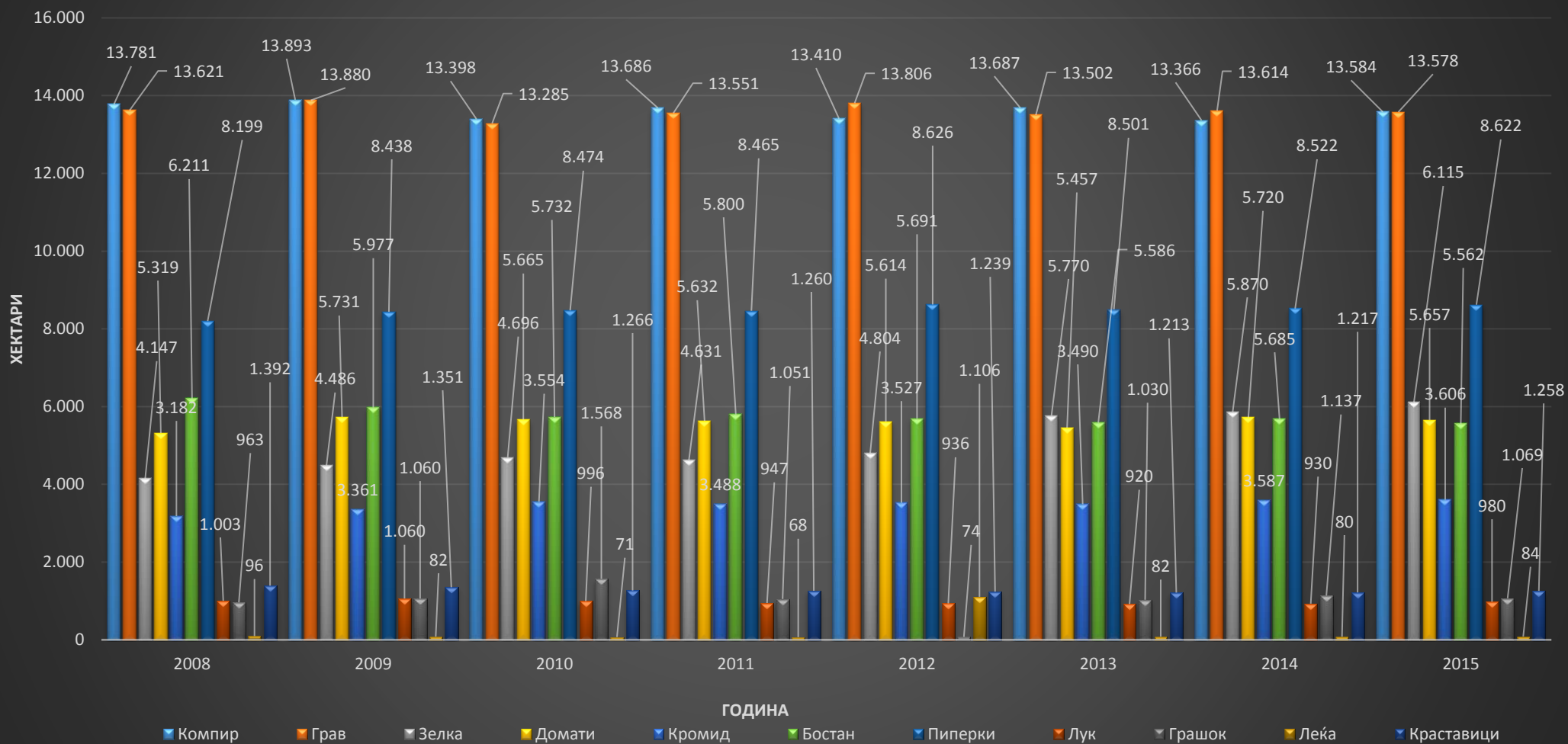
IV. ГРАДИНАРСКИ КУЛТУРИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Градинарството е еден од најзначајните потсектори на земјоделското производство, со голем извозен потенцијал и претставува основа за работа на преработувачката индустрија на зеленчук, која во голем дел е извозно ориентирана. Согласно податоците во **Графикон бр.11** може да се види дека главна градинарска култура е компирот кој е подигнат на околу 13.900 хектари, гравот на околу 13.600 хектари (тука влегуваат површина на грав и меѓу посеви), пиперките на околу 8.500 хектари, бостанот на околу 6.000 хектари, доматиите и зелката се на околу 5.000 хектари и другите култури на помали површини.

Производството на компирот варира и се движи околу 207.000 тони во 2009 година и 170.000 тони во 2012 година. Кај доматиите исто така има големи разлики во производството во годините, така што највисок принос имало во 2015 година со 173.000 тони, а најнизок во 2008 година со 121.000 тони. Најголем принос на пиперките се забележува во 2015 година со околу 190.000 тони, а најнизок во 2008 година со околу 141.000 тони. Кај другите градинарски култури како што се бостанот, краставицата, зелката, лукот, грашокот и гравот нема поголеми отстапувања во годишното производство (види **Графикон бр. 12**).

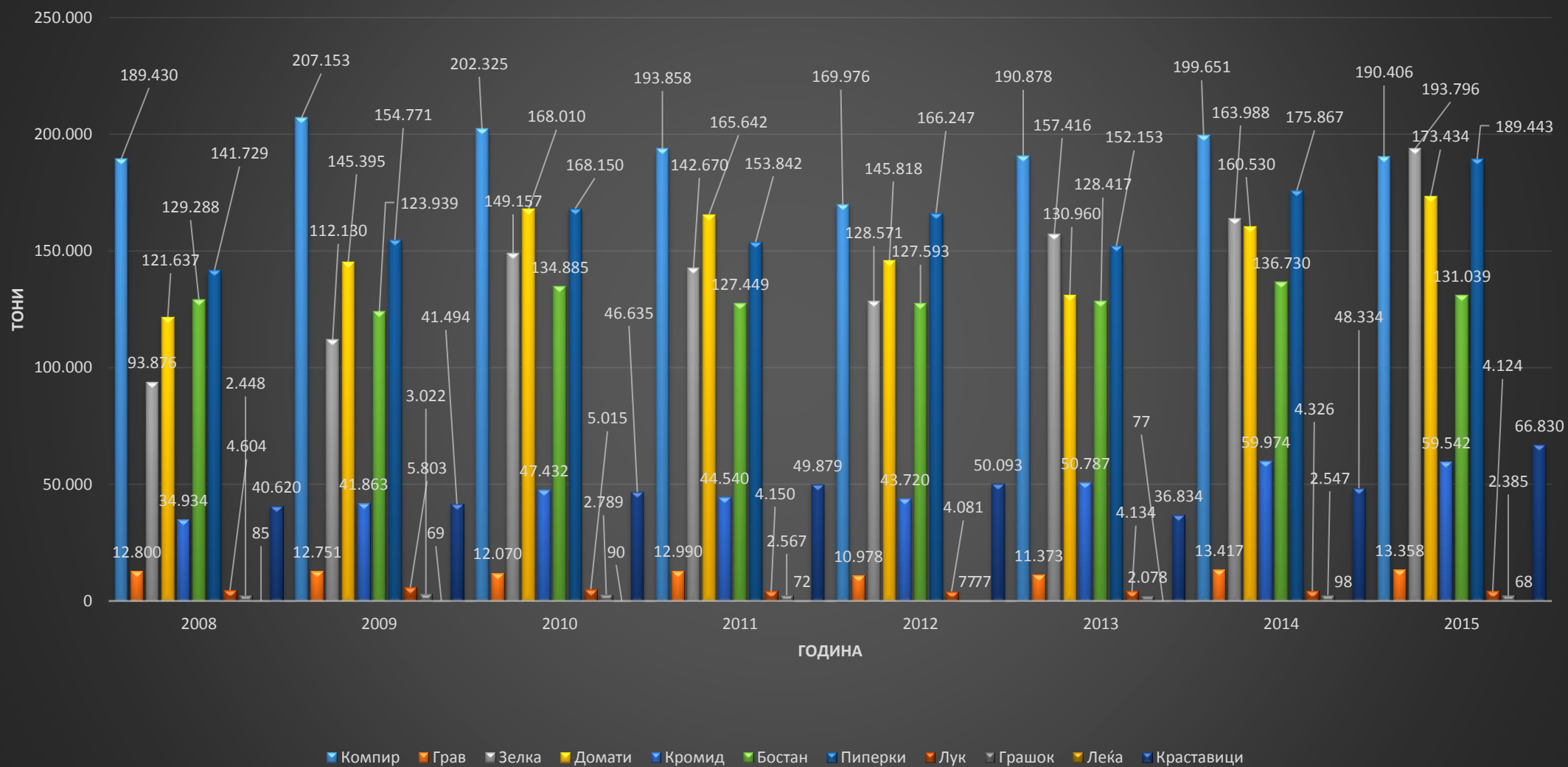
Графикон бр.11 Производство на градинарски култури (ха) во Република Македонија 2008 - 2015 година

Производство на градинарски култури (ха) во Република Македонија 2008 - 2015 година

Графикон бр. 12 Производство на градинарски култури (тони) во Република Македонија 2008 - 2015 година

Производство на градинарски култури (тони) во Република Македонија 2008 - 2015 година

ЛИСТА НА ИЗВОРИ

1. Годишни извештаи за Земјоделство и руралниот развој од 2011 - 2015 година на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство
<http://mzsv.gov.mk/?q=node/611>
2. Државен завод за статистика на Република Македонија (МАКСТАТ БАЗА)
<http://makstat.stat.gov.mk/PXWeb/pxweb/mk/MakStat/?rxid=46ee0f64-2992-4b45-a2d9-cb4e5f7ec5ef>

Изработил: Славчо Маркоски

Контролирал: Ева Јованова

Одобрила: Фани
Коровешовска

Раководител на Парламентарниот институт,

м-р Златко Атанасов